

Handlingsplan för att motverka våld i nära relation

Inledning

Bildningsförvaltningens verksamheter inom skolväsendet har, vid sidan av familjen oftast den i tid längsta och bästa relationen till barn- och unga. Verksamhetens medarbetare har därför i många fall goda förutsättningar till tidig upptäckt av barn och unga men även vuxna elever som på olika sätt far illa.

Medarbetare inom skola och förskola är dessutom enligt lag¹ skyldiga att anmäla till socialtjänsten om det råder misstanke om att ett barn far illa eller riskerar att fara illa. Bildningsförvaltningen bedriver sedan lång tid ett kontinuerligt arbete att skapa och upprätthålla god kunskap om detta svåra uppdrag bland förvaltningens medarbetare, även medarbetare utanför utbildningsområdet.

En viktig framgångsfaktor i detta arbete är en god relation och ett gott samförstånd med socialtjänsten, något som idag finns i Hedemora kommun.

¹ Sol kap 14 1§

Handlingsplan

För att ytterligare förbättra arbetet kommer bildningsförvaltningen prioritera följande åtgärder:

1. Förtydligande av arbetet mot våld i nära relation vid samverkan

Bildningsförvaltningen kommer verka för att våld i nära relation lyfts som ett prioriterat område i de nya lokala överenskommelserna med region, skola och socialtjänst.

Uppdraget har påbörjats inom TRIO-samverkan samt samverkan mellan bildningsförvaltningen och omsorgsförvaltningen på förvaltnings- och avdelningschefsnivå.

2. Fortsatt implementering av skyddsfaktorer

Under 2021 implementerar bildningsförvaltningen skyddsfaktorer inom grundskolan². Skyddsfaktorernas gemensamma funktion är att förbättra relationen mellan lärare och elev vilket kommer skapa en än bättre förmåga för läraren att detektera våld i nära relation.

3. Implementering av reviderade läroplaner

2022 införs reviderade läro-, ämnes-, och kursplaner inom utbildningsverksamheten. I dessa förstärks skrivningarna om bland annat jämställdhet, våld, hedersrelaterat våld och förtryck och sexualitet, samtycke och relationer.

Inför att de reviderade planerna börjar gälla hösten 2022 kommer Skolverket att påbörja implementering av de nya skrivningarna i form av bland annat ökat stöd till skolväsendet inom dessa områden, något bildningsförvaltningen kommer att ta del av.

Styrkan i detta arbete är att det ger barn och elever, oavsett ålder verktyg att själva ta hjälp av exempelvis skolans elevhälsa eller andra medarbetare för att ta sig ur en våldsam relation.

4. Medarbetare

Bildningsförvaltningen kommer följa kommunstyrelseförvaltningens handlingsplan, punkterna 2–4 samt 6–8 för att detektera och hjälpa medarbetare som lever med våld i nära relation.

Beslutad 2021-11-02 av förvaltningschef John Steen

² Se bilaga 1

Bildningsförvaltningen

Summering av projektet "skyddsfaktorer och samverkan med externa parter"

Bakgrund

Projektet har sitt ursprung i diskussioner som under sommaren 2020 fördes i TRIO:s chefsgrupp där Mikael och Ulrica diskuterade att vi skulle behöva göra något kring problematisk skolfrånvaro. Ulrica refererade till ett projekt hon kände till från sin tid i Sala och Mikael hade nyligen lyssnat till en dragnings från Östersund som arbetat med mobila närvaroteam som ryckte ut när en elev fick problem. Det bestämdes inom TRIO att inrätta ett projekt och tillsätta en projektledare för att skissa på ett liknande upplägg för Hedemora där samverkan skulle stå i fokus.

Vid rekryteringen fastnade vi för Daniel, han anställdes med placering inom elevhälsan med Mikael som närmaste chef men med rapportansvar till den projektgrupp som bildades. Daniel berättade i samband med intervjun om sina tankar på ett främjande och förebyggande arbete kallat "skyddsfaktorer i skolan" som han snickrat på under lång tid. Rekryteringsgruppen ansåg att detta skulle kunna vara ett sätt att tydliggöra och konkretisera det förebyggande och främjande arbetet i skolan.

Tankarna presenterades för rektorsgrupp och förvaltningsledning och det beslutades att vi skulle skriva på projektet så att det blev i två delar:

- 1) Implementering av skyddsfaktorer i Hedemoras skolor som ett systematiskt sätt att konkretisera de förväntningar man ska kunna ställa på Hedemoras lärare.
- 2) Skapa ett löst sammansatt nätverk av funktionärer som kan sättas samman till arbetsgrupper som ska kunna jobba med elever som trots att skolan gjort allt i sin makt ändå uppvisar skolsvårigheter.

Projektledare: Daniel Fredriksson

Projektid: Inledningsvis löpte projektet under läsåret 20/21 med start i november. Detta då finansieringen via TRIO:s insatsbudget inte räckte längre än så. Tidigt identifierade vi att vi skulle behöva jobba under längre tid än så och via statsbidrag för "likvärdig skola" kunde projektet förlängas till 211231. I skrivande stund jobbar förvaltningsledningen på att få fram medel via prioriterade insatser för att förlänga projekttiden ytterligare. Detta för att projektledaren ska kunna finnas med i både implementeringsfasen och för att skapa vidmakthållande. Vi tror också att det behövs en särskild funktionär som aktivt jobbar med nätverket för extern samverkan. Dessa båda uppgifter skulle kunna kombineras.

Projektgrupp: Mikael Andersson, elevhälsochef - sammankallande
Ulrica Ekström Emnerud, enhetschef BoU
Jeanette Carle, enhetschef Hedemora VC
Anna-Klara Levin, verksamhetschef Hedemora VC
Anna Gummesson, rektor Stureskolan
Ann Eriksson, rektor Vasaskolan
Daniel Fredriksson, projektledare

Mikael Andersson

Elevhälsochef

Telefon: 0225-340 92

Målgrupp

Visionen är att all verksamhet med barn och ungdomar från BVC/familjecentralen, via förskolan, grundskolan till gymnasiet ska jobba med skyddsfaktorer som ett övergripande synsätt på verksamheten. BVC, förskolan och gymnasieskolan var inte med från början och har därför inte kommit lika långt. Detta gör att starten hösten 2021 görs med grundskolan F-9.

Begreppet skyddsfaktorer

Skyddsfaktorer kan definieras som faktorer vilka ökar ett barns möjligheter till en god anpassning och utveckling i den aktuella miljön, trots att det kan finnas eventuella utmaningar och problem med i bilden. Närvaron av skyddsfaktorer ökar barnets motståndskraft och skapar goda förutsättningar till framgång! Skyddsfaktorerna är i stort konstanta och vuxenvärldens ansvar är att se till så de finns närvarande under ett barns uppväxt. Har ett barn god tillgång till viktiga skyddsfaktorer under sin uppväxt är sannolikheten stor att barnet i vuxen ålder bidrar till samhället, ett utanförskap kostar stora pengar.

Inom skolan/utbildning är skyddsfaktorer ett relativt nytt begrepp. Att identifiera konstanta faktorer i skolan/utbildningsverksamheten, faktorer som är avgörande för elevers framgång och lyfta dessa som "elevens skyddsfaktorer" möjliggör ett långsiktigt fokus på det som gör skillnad. I diskussion med pedagoger framkommer det att elevens synliggjorda skyddsfaktorer ingår i lärarens uppdrag och kan därmed även kan översättas till pedagogförväntningar.

Elevens skyddsfaktorer och förväntningar på Hedemorans pedagoger utgörs av nedanstående nio punkter

När eleven kommer till skolan förväntas pedagogen erbjuda:

- Goda relationer mellan lärare och elever.
- Uppmärksamma goda sociala handlingar och önskvärda beteenden.
- Positiva sociala relationer i elevgruppen.
- God kontakt mellan lärare och vårdnadshavare.
- Möjlighet till goda förebilder.
- Läraren möjliggör för gruppen/individerna att lyckas i skolarbetet.
- Höga realistiska förväntningar.
- Lyckas inför andra på ett positivt sätt.
- Gemensamma regler och rutiner i lärmiljön.

Introducerade skyddsfaktorer ska ses som "rubriker". Likt kost, sömn, och fysisk aktivitet är "rubriker" för att främja människors välmående kan skolan rikta fokus mot "rubriker" som gör skillnad för elevers möjlighet att lyckas i skolan. Innehållet, alltså hur vi t.ex. ska skapa goda relationer är medvetet inte konkretiserat utan ska tas fram i samverkan av lärarna själva. Detta kommer att ge flera olika tillvägagångssätt och goda exempel kommer att skapas och spridas. Daniel kommer att få en viktig uppgift att under höstterminen -21 med att finnas med ute i skolor och arbetslag för att stötta rektor i arbetet med att befästa skyddsfaktorerna som en företeelse som ska genomsyra de didaktiska och pedagogiska samtalen lärare emellan. En stor vinst med konceptet är att politiken, skolchefer, rektorer, pedagoger, övrig skolpersonal, vårdnadshavare, elever, socialtjänst och vård & omsorg, alla kan haka i utifrån egen vinning. Genom att utgå från skyddsfaktorer skapas ett gemensamt språk och en gemensam utgångspunkt. Alla har möjlighet att enas och arbeta mot samma mål vilket skapar helt nya förutsättningar till framgång.

Mikael Andersson

Elevhälsochef

Telefon: 0225-340 92

Samverkan med Stockholms universitet

Projektet har samverkat med Stockholms universitet där en kurs om organisationsteori har varit oss behjälplig med hur vi ska tänka för att få till en så bra implementering som möjligt. Studenterna intervjuade rektorsgruppen och Daniel och gav efter litteraturstudier feedback till Mikael och Daniel om vad man bör tänka på i samband med implementeringen. Det framgick att det skulle vara mycket viktigt att jobba med det som kallas meningsskapande, att pedagogerna på riktigt blir delaktiga i processen och både enskilt och tillsammans får möjlighet att skapa en samsyn kring innebörden i utvecklingsarbetet. Därav har implementeringsprocessen haft stort fokus på delaktighet och dialog med de som är allra viktigast, pedagogerna.

Processgrupper

Alla pedagoger har initialt inte haft möjlighet att delta men kompetenta kollegor har deltagit och tillsammans skapat den skarpa implementeringsprocessen som alla skolor kommer arbeta med under hösten. Daniel har regelbundet jobbat tillsammans med dels en processgrupp bestående av lärarpersonal, dels en processgrupp med personal från elevhälsan. Processgruppen med lärare har sedermera utökats så den idag består av två pedagoger från varje skolenhet. Implementeringsstrukturen är baserad på litterär input och innehållet i implementeringen är skapat av pedagoger för pedagoger.

Implementering ht-21

Daniel kommer fredagen 13/8 att via TEAMS genomföra en inspirationsföreläsning för all skolpersonal. Föreläsningen kommer att följas upp med gruppdiskussioner i samtliga arbetslag. Därefter kommer varje skolenhet, utifrån ett gemensamt arbetssätt, arbeta vidare med förståelse för konceptet för att i slutändan titta på sin egen verksamhet och därifrån arbeta för att alla elever i Hedemora ska ha tillgång till elevens skyddsfaktorer!

Fördelar

Om Hedemora lyckas med att höja närvaron av elevens skyddsfaktorer får det positiva konsekvenser:

Likvärdighet – gemensam utgångspunkt – kan accepteras av alla – fokus på det som gör skillnad – helhetssyn – ledarskap – långsiktighet – stabilitet – främjar elevers inläring och psykisk hälsa – bidrar till förbättrad arbetsmiljö för alla i skolan – öppnar för effektivare samverkan med externa aktörer - möjliggör för fler elever att lyckas!

Mikael Andersson

Elevhälsochef

Telefon: 0225-340 92